

علوم اقتصادی و اجتماعی

مجموعہ

مر آیت برنجی کونی نشر اولنور

مؤسسلری :

احمد شعیب ، رضا توفیق ، محمد جاوید

مضمرہات :

عوامل اجتماعی : احمد شعیب . — دہ موقراسی و سوسیالیزم :
آصف نفی . — دیون عمومیہ دول : احمد مختار . — انکیز
حکیم مشہوری جون ستوتہ رت میل حریتی نصل آکلیبور :
رضا توفیق . — فرانہ اختلال کبیری : احمد شعیب . —
نشریات و وقایع اقتصادی : محمد جاوید . — یک سکن یوز التمش
سنہ سی استقراضنک مقالہ نامہ سی .

مدیر و صاحب امتیازی :

محمد جاوید

امور ادارہ و تحریرہ : نور عثمانیہ جوارندہ طنین ادارہ خانہ سی

نسخہ سی : ۱۰ غروش

استانبول

باب عالی جادہ سندہ ہلال مطبعہ سی ، ۶۶ و

نړېك وړقايي اقتصادي

۵

بو آي ظرفنده مجلس مبعوثان غايت مهم و جدی مسائل اقتصاديه و ماليه ايله اشتغال ايتدی : موقت بودجه، تنسيقات قانوني، تعطيل اشتغال قانوني، ديون غير منظمه قانوني، آډنه موراتور يومی .

موقت بودجه مجلس مبعوثان ايله اعيان آره سنده برقايچ كره سياحت ايتدی . و بوسياحترا انسانده ياپيلان استقباللرك قواعد حرمت و نزاكته پك موافق بر صورتده جريان ايتمه مش اولديني ادعا ايديلدی ... مجلس اعيانك نقطه نظري مأمورين معاشاتنده اجرا ايديلن تنقيحاتك « قانونك ماقبلنه عدم شمولى » قاعده اساسيه سنده تبعاً نيسانه شامل اولماسى ، تقاعد و معزوليت معاشري ايچون تعيين اولونان حدا عظيمينك بر قانون مخصوص ايله تكليفنه قدر معاشاتك كافى السابق تسويه سى مركزنده ايدى . مجلس مبعوثان ايسه دور سابقده مأمورين معاشاتك صورت تخصيصى ، اقلام و دواړده وقوع بولان سؤ استعمالاتي نظردقته آلهرق و تنقيحات واقعه نك مارتدن برى تحت مذاكره ده بولنديقى ، حتى مارت معاشاتك بروجده سابق اعطاسنه مساعده ايدليكي انسانده بوكا صوكنجى دفعه اولهرق مساعده ايديلش اولديقى ، نيسان معاشاتك مطلقة منقح اولهرق و بيريله جكي حقه ده حكومه قارشى بيانانده بولنديقى دوشونه رك كندى نقطه نظرينى موافق كوروپوردى . اعيان طرفدن قانونك ايلك اعاده سنده عظيم بر خطا ياييلدى : « تنقيحاتك ماقبلنه عدم شمولى اساسى مجلس مبعوثانجه قبول

ایدیلرین؛ تقاعد و معزولیت معاشلرینه بودجه قانونیه مداخله ایدیلرینه جکی
 ینه مجلس مبعوثانجه قبول اولونسون؛ معاشانده اجرا اولونان تقیحات
 حقنده، مستعجلیت مصلحته بناء، صوگرا، ایکی مجلسك مالیه انجمنلری
 برلشوب اجرای مذاکرات ایتسین. ده نیلدی. بو، مجلس مبعوثانیدن
 مجلس اعیانه کونده ریلن برقانونی پارچه لاق و قانونك روحنی تشکیل ایدن
 موادی ایلریه تعلیق ایله مك دیمکدی. اکر مجلس اعیان بودجهیه
 مربوط جدوللری ده تدقیق ایدوب مطالعه سنی درمیان ایله مش اولسه یدی
 البته ده امنطقی حرکت ایتمش و اتلافی تسریع و تسهیل ایله مش اولوردی.
 تقاعد و معزولیت معاشلری فی الحقیقه بر قانون مخصوصك حکمنه
 تابعدر. فقط صباحدن آقشامه قدر امور دولته اشتغال ایدن کیسه لرك
 آلدقلى معاشدن فضله بر معاشك اولرنده استراحت ایدنلره تخصیصی
 هیچ برقاعده عقل و حکمته توافقی ایتیه جکی کبی یوکسك تقاعد معاشلری
 آلانلرك قانون موجود موجنبه بومقداره کسب استحقاق ایتملری و قتيله
 آلمش اولدقلى غیر قانونی معاشانیدن منبث اولدیفندن بونلركده برحد
 اعظمی مفعوله ارجاعی لزومی پك طبیعیدر. معاشاتی تنقیج ایدن موازنه
 قانونك، حصوله کن نسبتزلکی ازاله ایله مك اوزره، تقاعده متعلق بر
 ماده نی احتوا ایله می، احوال فوق العاده داخلنده یشایان بر مملکت
 ایچون پك ضروریدر. یوقسه اوروپا اصول و تعاملی تدقیق ایدیلرسه
 موقت بودجه قانوننده نه بوکبی مواد، نه ده حتی ویریلن تخصیصاتك دواړه
 انقسامی کبی تفصیلات کورولمز؛ یالکز بر کتله ارقام طلیسه اکتفا
 اولور.

اعیان طرفندن درمیان اولونان ملاحظات مجلس مبعوثانجه قبول
 ایدیلدی؛ موازنه مالیه انجمنك ویردیکي قرار ثبات و اصرار مجلسجه

متفقاً قبول اولوندى .

مجلس اعيان بواصرار قارشيسينده طريق استلاف آرامغه ، اولكى قرارندن برآز نكول ايتمكه مجبور ايدى . معاشاتك صورت منقحهده ويريلسي و فقط موازنه عموميه قانونيله ضم اجرا ايديايرسه ضمام واقعهك ماقبلنده شامل اولسي ، تقاعد و معزوليت معاشلري ايجونده شيديك حد اعظمي اولق اوزره تعيين ايديلهن بشيك غروشك و يريلوب باقيسنك تاجيل اولونماسي يعنى ايلريده تقاعد نظامنامه سنك اثناي تدقيقنده دها فضله بر حد اعظمي قبول ايديلهك اولورسه بونكده ماقبلنه تشييلي اساسلرينك مجلس مبعوثانجه قبول اولنه بيله چكي كنديلرينه ايا ايديلدي . يك اوزون سوره ن مناقشه لري نتيجه سينده مأمورينه متعاق اولان قسسي قبول ايتديلر ، ايكنجي قسسي ينه رد ايله ديلر . بوكيفيت رد مجلس مبعوثانه تبليغ ايديليجه عمومي بر حيرت و تأسفي موجب اولدى .

موازنه قوميسيوني مجلس اعيانك مضبوطه سينده محرر اسباب و اعذاره بر جواب مفصل احضار ايله دي و بر جواب مجلسك اتفاقيه قبول اولندي . فقط اعيان بودقمه ينه اصرارنده اصرار ايدرك تقاعده متعلق موادك قانوندن اخراجنى و بومدت طرفنده تقاعد معاشاتك ياتماماً اعطاسنى يا خود حتى بشيك غروشندن دون اولانلرك دخى و يريله مسنى تكليف ايتدى .

مجلس مبعوثانك قرارى نيمه ني متضرر ايتميه جكدى : بشيك غروشه قدر معاشلري اولان متقاعدين و معزولين تمام معاشلريني آلا جقئر ، فضله معاشلري اولانلر ۵۰۰۰ غروشى آله رق فضله لريني حد اعظمي تعينه دئر اولوب اعيانكده قبولنه آماده اولديني بكي نظامنامهك تصديقنه قدر تاجيل ايله جكلردى .

اعیانك قرارى ايسه يا تقاعد صندوقى ايجون ويا واسطه خزينه ايجون بر ضرر ايدى ؛ چونكه مواد قانونيه نك قبول و تصديقنه قدر ويريله جك يوكسك معاشر بالاخره استرداد اولنه ميه حقدى ؛ يا خود عموم متقاعدین و معزولينى ، معاشرنى آلمق ايجون ده هفته لرحه مدت انتظاره مجبور قالمق صورتيه اضرار ايله جكدى .

ايسته بواساسار اوزرينه مجلس مبعوثانده جريان ايدن بك حرارتلى بر مناقشه ده ماليه مسائننده اتيان ايله مبعوثانك درجه صلاحيتى موضوع بحث ايديلدى . « صوك سوز مبعوثانكدر ، بنى ملت و كيلر ينكدر . » ده نيلى . و بر تمامك ايلك خطوه سى آتيلق اوزره ايدى ؛ بلكه ده آتيلدى . مع مافيه اميد استلافى بوس بوتون بر طرف ايتهمك ايجون قرار سابقده اصرار ايديلديكنك بر دفعه دهها اعيانه بيلديريله سى قرار كير اولدى . بودفعه آرنيق اعيان قبوله تمایل كى كورولوبوردى . فقط ...

مجلس اعيان لايحه قانونيه دن تقاعده متعلق ماده يى قرضى مركبه طى و يازدني مضبطه ده او ماده نك حكمنك بر قرار ادارى شكلنده اجراسى حكومته توصيه و ۵۰۰۰ غروشدن فضله تقاعد معاشرى آلانله ، آرزو ايدر لرسه ؛ فضله سنى تأجيل ايله مارينك ينه حكومتجه تكليف ايديله سى قرار غريبلى اتحاد و بومقرراتى محتوى تذكرة سنى مقام صدارته مجلس مبعوثانى خبردار ايله مكسرين ارسال ايتدى !

ظن ايديوورمكه دنيانك هيچ بر مملكتنده هيچ بر مجلس اعيان بويله منافى اصول و قانون بر معامله ده بولغامش ، مجلس مبعوثانك اله استقبال ايجون كندى عليهنه بويله فنا بر سلاح و يرمه مشدر !

•••

ديون غير منتظمه قانونى . دوره مشروطيتك ايلك استحضار

ایله دیکی بوقانونک غریب برطالعزلک نتیجه سی اولوق اوزره مذاکره سی
آیلرجه تأخر ایتدی .

مملکتیزده آلتمش یمش سنه دن بری هر دوره سلطنت خاقنه
میلیونلرجه ایرادن مرکب بر دیون غیر منتظمه میرانی ترک ایله مشدره
عبدالحمید دورینک سلطان محمد خامس دورینه بیراقدینی بومیراثک
هنوز مقدار صحیحی دخی بیله یوز . ایشته دیون غیر منتظمه قانونی سر
لوحه سی طاشیان بوقانون مقدار مذکورک تحقیق و تبیینی ایچون بر آلت
بر واسطه در . بورچنک مقداری تعیندن عاجز اولان بر حکومتک
مراجعت ایده بیله چکی طریق یکنه ده آلاجه قیلیرینی بر امر قانونی ایله
کندیسه مراجعته مجبور قیلقدیر . دیون غیر منتظمه نک مجهولیت مقداری
مملکتک اعتبار مالیه سی اوزرنده شدتلی بر تأثیر مضر اجرا ایده چکی و بو
دیونک جنس و مقداری معلوم اولما ییجه صورت تأدیه سی قرارلشدیر یله میه چکی
جهتله خاقی مراجعته جبرایتمک ایچون بر مدت معینه ظرفنده مطلوبلارینی
قید ایتدیرمه یلرک آلاجه قیلری مرور زمانه اوغرایه جفته دایر بر ماده نک
قانونه ادخالی لازمدی . مجلس مبعوثان اوزون بر مذاکره دن صکره
بوماده یی قبول ایتدی . شیمدی یه قدر کچن مدید آیلر حساب قاتیلقسزین
قانونک اراده سیه یه اقتراندن صوکرک کچه چک ایام معینه ظرفنده وقوع
بولاجق تبلیغاتدن اعتباراً ایکی آی مرور زمان مدتی تعیین اولوندی .
وتبلیغات و نشریاتک تأمین اجرایی ایچون هر دورلو تدایر قانونه درج
ایدلدی . بو صورته حکومت کانون ثانی ایتدالرندن اول دیون غیر
منتظمه سینک مقداری اوکره نه میه چکدر . چاره تأدیه ده اوندن صوکرک
دوشونه له چکدر .

یالکرتوزدن صوکرک تأدیه ایدیلرین معاشاتک و معتمدلر مطالباتکده

دیون غیر منتظمه به ادخالى تصویب ایدیلبرك بونلرك قانونك حكمنه
تابع اوله میه جقارینی وتماماً و سریعاً تسویه لرئ اسبابی دوشونولك اوزره
مقدارلرینك مالیه نظارتجه تعیین ایدیه جكنی متضمن بر ماده قانونیه قبول
اولوندی . زیرا دیون سابقه نك مسئولیتی حكومت سابقه به عائد اولدینی
حاله بو بورجلرك مسئولیتی حكومت حاضریه ، اداره مشروطیه به
عائدی .

•••

آطنه حادثه مؤسسه سی ارباب تجارتی غایت مشکل بر موقعه القا
ایتدی . مغازه لری خراب اولان ، تھارتخانه لری یانان تاجرلر بالطبع تأدیه
دیندن عاجز برحاله بولئورلر . بومشکل والیم زمانلرده ، مملکتک حیات
فعالیتك بوس بوتون منقطع اولدینی برصیراده بونلری قوانین عمومیه نك تحت
تأثیرنده برافسقی شخصی نقطه نظردن بر عدالتسرك اوله جنى كبی هیئت
عمومیة اجتماعیه نقطه نظرندن ده عظیم محذورلر تولدینه بادی اولور . ایشه
بوندن دولایی شدید وكثیف بحران دوره لرنده قابل تطبیق اولمق اوزره
« موراتوریم » ده نیلن بر قاعده موجوددركه ماهیتی وعده لری حلول
ایدهن بورجلرك تأجیلندن وسندات تجاریه ایله منعقد دیونی تأدیه ایدهمینلر
حقتده پروتستو معامله سی یا بیلامسندن عبارتدر . مملكتك ۱۳۱۲ اغشاشانی
انساننده بالجبوریه تطبیق ایله دیکى بواصولی شیمدی ده آطنه ده تطبیقه مجبور
اولیور . بوضرورتی قبول وتصدیق ایله برابر فعالیت اقتصادیه من نقطه
نظرندن عظیم بر ضربه دیمك اولان بوكی مساعدات ومستثنیاه مجبور
اولماق ایچون حكومتك ، هر طرفده تأمین آسایشه ، محافظه سکون وانتظامه
شدتله ، بوتون قوتیه چالیشق لزومنی اونوتما ملیدر . بزم ایچون چاره حیات وسلامت
یالکز اونقطه ده اولدینی تسلیم ایدیلرلی ، اوغایه دوضرومتین آدیملر آتیلایدیر .

مجلس مبعوثان، موراتوریوم قانونی آئینہ ایچون متفقاً قبول
ایندی۔ فقط ہونک حلبہ تسمیانہ دائر کو ستریلان لزومی تسلیم ایلمدیکندن
اوجہتی قانوندن طی ایلمہ کی، وافق بولدی۔ اساساً حلب تجارتینک
بر بویوک قسمی بومساعدہ بی طلب ایتمہ یورلردی، استثنای واقعک حیثیت
تجاریہ لریخی اخلاص ایلمہ جکنی مجلس مبعوثانہ تلغرافلہ بیلدر مشلردی کہ
بوجہت تجارت عثمانیہ نامنہ شایان تشکر در۔

۔۔

تسبیقات قانونی۔ ایستہ اون آیدن بری دائماً تکرار ایلملکندہ اولان
تسبیقات مسئلہ سی نہایت مجلس مبعوثانک روزنامہ مذاکرانہ داخل
اولدی۔ حکومت تشکیلات و تسبیقات جہتیلہ آچقندہ قالہ جتی اولان
مأمورین حقندہ نہ صورتلہ معاملہ اولونہ جتی متضمن بر لایحہ قانونیہ
تنظیم ایلمہ رک مجلسہ کوندزدی۔ تسبیقات قومیسونی بولایحہ بی تعدیلات
تکلیفہ اوغرا دہرق مضبطہ سنی و لایحہ معدلہ سنی تقدیم ایندی۔

تسبیقات مسئلہ سی بزم مملکتیز ایچون بر حیات مسئلہ سیدر، برنی صرف
مالی بر مسئلہ کی تلقی ایلمہ نلر خطا ایدرلر و بو خطا لری کندیلرینی غایت
یا کلش حکمر ویرمکہ سوق ایلر۔ فی الحقیقہ مسئلہ نک بر جہت مالہ سی
یوق دکلدر۔ دور سابقندہ مکافاتلندیر یلق ایستہ نیلہن بوتون ارباب سیئات
ایچین حکومت قایلری آچیلیر، یوکسک یوکسک معاشلر تخصیص ایدیلردی۔
ہونک نتیجہ سی اولہرق دوا تراش کورمہ یجک آدم لرلہ دولار، بودجہ نک
معاشات فصلی قاباردجہ قاباریردی۔

احوال مالہ سنہ کسب صلاح ایتمہ یرمک مجبوریتندہ اولان حکومت
حاضرہ ہر درلو بی لزوم مصارفی تنقیج ایلمہ مکہ چالیشدینی کی بوفصلہ
معاشلری کسک، لزوم سنر مأموزلری آتمق ضرورتی دہ حس ایدیور۔

فقط قطعاً ظن ایدئولوژیک که استفاده منوالکتر بودجه، قازاننده جعفر
بر مبالغ سنویدن عبارت اوله جقدر. یکر منجی عصر مدنیتده یشایه بحق
کنجیلر قوه تشبیه محتاجدرلر. بین الدول جریان ایدئولوژیکده اولان مبارزه
شدیده اقتصادیده ظفر یالکتر کنجیلرینی بوصورتله یتشذیرن، یتشذیره جک
اولان ملتره عائد اوله جقدر. اقتصاد نقطه نظرندن کچر دیکمز بردوره
مدیده عطالتیه نهایت ویرمک، تأمین استقبالنک شرط یکانه سیدر. شیدی به
قدر مأمور یتشذیرمک ایچون آچدیغمز مکتبلر منی، اداره ایتدیکمز تحصیلی،
ویردیکمز تربیه بی شیدن صوگرا بر مقصد اقتصادی به چویر ملی نز. حاله لر من
اولاد لرینی مأموریتک سراب سعادت آرقاسنده قوشدوره جقلرینه دها
کوچوک یاشدن اولنرک دماغلرینه فعالیت اقتصادی ساحه سنک وسعتی
ومحاسنی یراشدیرمیلدرلر. یونک ایچونده اولا مأموریت قایلرینی سد
ایتمک، اوراده تخیل ایدیان پارلاق استقبالری بیر اقامق لازمدر.
ایشته تنسیقات مسئله سنک اساس اجتماعی بی بودر. بوکونکی هیات
اجتماعیه نک مهم مرضلرندن بری مأموریت اهمک وابتلا سیدر. بوتون
مملکتلره بوخسته لق استیلا ایله مشدر. حال بوکه مأموریت یالکتر ملتک
احتیاجیه تماماً متناسب اولق شرطیه فائده لی اولان برصنعدر.

بو صنعتده مادی معنوی فضله منفعلر کوسترینجه و بو منفعلری
استحصال ایچون پک آز زحمت صرف ایتمک کافی اولنجه قانون رقابت
دولایسیله هرکس بورایه هجوم ایدر، آز ویره رک چوق آلفی هرکس
ایستر. بو صورتله بین الصنایع موجود اولق لازم کلن آهنگ و تناسبه
خلل کلیر.

نرسنه لردن بری اختلال ایدیلن بو آهنگی حال سابقه اعاده ایتمک مجبور
وایشته بو مقصده درکه حکومت و مجلس مبعوثان حرکت ایدیور.

هر انقلابدن اولدینی کیی بوندن ده متأثر اوله جق بر فرقه مأمورین وار. کیی ماده کیی بسله دیکی پارلاق امللرک سقو طنی کوره رک — حال بوکه بو امللر هیچ بر زمان حقیقت پذیر اولمایه جقدی — متأثر اوله جقدیه بونی ممکن اولدینی قدر ازاله یه مدار اولق ایچون آچیقده قاله جق مأمورلره تضمینات ویرمک جهتی التزام ایدیلور: بو تضمیناتلر بعضاً مدت خدمته نظراً بر سنده بش سنده قدر ویریه جک، بعضاً آچیقده قاله جق اولانلرک اجرای صنعت و تجارت اتمه رینه مدار اوله جق بر سرمایه شکنده بولنه جق، بعضاً تقاعد معاشی شکنی آله جقدیه بونلر ایچنده مملکتک منافعه اک زیاده مطابق اولان سرمایه شکلیده فقط بونک مجلس مبعوثانجه اکثریت مطلوبه یی احراز ایده - بیله سی براز مشکل کورولویور. بر شخصه بیک بیک بش یوز لیر اویرلله سی پک فوق العاده برشی کیی تلقی ایدیلور. فقط ویریه جک بو پاره نک فائضی حساب اولنه جق اولسه، پاره یی آله جق کیمسه نک مأموریت و تقاعده عائد بر حق مکتسبندن واز کچدیکی حساب اداخل ایدیلسه و بو پاره نک هوا و هوس اوغورنده صرف اولنه جنی کیی فرضیات ساحه سنده دولاشیلایوب حصه سنداقی، تحویلات اشترا اولنه ییه جکی ده دوشونولسه بو جهتک مملکت ایچون مطلقاً استهلاک ایدیه جک اولان بر معاش اعطاسندن چوق، پک چوق موافق اوله جقده تردد ایتمه مک لازم کایر.

..

غیره و قانونی. شرق دمیر یوللری عمله سنک تعطیل اشغال ایله میسی حکومتک نظر دقتی بومسئله مهمه اجتماعیه جلب ایتیش و امتیاز ایله تشکل ایدن مؤسسات نافعیه شامل اولق اوزره تعطیل اشغال سرلوحه لی بر لایحه قانونیه ترتیب ایده رک اراده سینه یه اقتران ایتدیر مشدی. مجلس مبعوثانک

کشادنی متعاقباً قانونیت کسب ایتدیرلک اوزره ایلك کوندریلن بولایمهنک
آنجا بوی آز طرفنده موقع مذاکرهیه وضی قابل اولایمشدیر .

غره و مسئلهسی مجلس مبعوثانده بومسئله ایچون امید وانتظار ایدیلن
بروسعت مناقشهیی احراز ایتدی .

شیدییه قدر افکار اقتصادی لرینی شرح ایتک ایچون بویله مساعد
برساحه بولامایان مبعوثلر فرصتدن استفاده ایتدیلر . سوسیالیسیم بایراغی
آچیلدی . بونک سایه سنه التجا ایدنلر ، هم شدت و گرمی ایله ، عظیم برآینجه
التجا ایدنلر اولدی . سوسیالیزمک خیالی پره نسیپلرندن بحث ایدیلرک
حقیقتدن تباعد ایدیلدی . قطعاً سوسیالیست اولدق لرینی ، سوسیالیزمی
سودک لرینی ، بونک بزم مذکته کله دیکنی سویله یه نلر اولدی ؛ غره و
قانوننک یرینه عمله قانون عمومیسی یا پیتاسی تکلیف اولوندی . خلاصه
برقاچ ساعت دوام ایدن پک نظری و فقط احوال روحیه اعتباریله پک
مفید بر اجتماعده بولونولدی . تأسف اولنورکه نافع ناظرینک معادن
عمله سنه دائر بر ماده قانونیه نک لایحه سیرعاً علاوهسی حقنده کوستردیکی
برلوزوم بومناقشهیی پک ایرکندن قطع ایتدی .

قارشى مطبوعاتی، مع الناسف - بونی کندی حسابمه سویله یورم -
مذاکراتی ایجه آکلادان مطالعه لرینی یوروتدیلر . تعطیل اشغال حقندن،
عمله نک حق اجتماعندن بحث ایله یه نلری ده ، سوسیالیزمک قوجاغه آتدیلر .
بن ده بومقدورین زمره سندن اولدیغمدن شکایت ایدی یورم . مجلسده
موضوع بحث اولان مسئله نه ایدی : امتیازی مؤسسات نافعه ده چالیشان
عمله تعطیل اشغال حقنه مالکمیدر دگیدر ؟ کذلک بوعمله نک سستیزه
تشکیل ایتک حتی وارمیدر ، یوقیدر ؟

مؤسسات خصوصیه چالیشان عمله نك غره ولری وسندیه لری
حقننده برقاونمز موجود اولماسی بر نقصان اولدینی و حکومجه بونقصانك
تلافیسی لازم كله چكی بك طبیعی ایدی . طرفدن وقوع بولان تكلیف
اوزرینه مجلس بواساسی قبول ایتدی .

مؤسسات نافعیه كلنجه : حكومت بعض قیود و شروط تحتسده
اوله رق بورالرده چالیشانلرك تعطیل اشغال حققرنی قبول ایدیور ،
یالكز كنیدیلرینه سندیه تشكیل ایله مك حقنی ویرمیوردی . سندیه سز
تعطیل اشغال عمله نك قوللارینی و آیاقلارینی باغلامق دكلده ندر ؟ حكومت
منطقی اولمق ایچین بو عمله نی مأمورینه تشبیه ایدرك غره و حقندن ،
سندیه تشكیلندن محروم ایتله و اولنرك وصایای وظیفه نی ایفا ایله یرك
اجر تارینی تنظیم و تعیین ایله ملیدی ! بونی یامادی و یاماسی مشكلدی .
چونكه شركت لرجه قبول ایدیلزدی . بونك یرینه عمله لری بوس بوتون
اهال ایتدیكنی كوسترهن بر ماده قویدی . مجلس مبعوثان قومیسونی
سندیه لرك ممنوعیته دائر اولان بوماده نی قالدیردی . ایشه بوتون
مذاكره بونقطه مركزیه اطرافسده دولاشدی . تعطیل اشغال حقنی
وسندیه لری مدافعه ایتدم . بوسونسیالیزم دكلدر . حقوق بشره تعلق
ایدن بر مسئله دركه بوتون ارباب حریت ، مسلك سربستی طرفدارانی
اولان اكثر مقتصدلر بونده متفقدلر . چالیشق حقنه مالك اولان
انسان چالیشماق حقنه مالكدر ، فردا چالیشق و چالیشماق حقنه
مالك اولان انسان مجتماده عینی حقه مالكدر ، هر فرد شخصاً محافظه
حقوق ایتك صلاحیتنه مالك اولدینی کی بومقصد مشروع ایله یوزلرجه
یكلرجه كیشینك اتحادنده بر محذور مطالعه ایتمه مك لازم كلیر . برده
سندیه لردن نیچین اوقدر قورقمالی ؟ نیچین بونلری یالكز واسطه اغتشاشیه

کبی تلقی ایتملی؟ سندیهلر بعض تلقینا تحیلرک تشویقیله آلت اختلالیه اولای بیلدکلی کبی اکثریا پک نافذ بر واسطه صلیحهده اولای بیلیرلر؛ عملهلی تعطیل اشغاله سوق ایتدکلی کبی تربیه دماغیهده سوق ایلرلر. هر مؤسسه نیک اینی کوتو جهتلری وارد.

سندیهلر عملهلی انضباط آلتیه آلا جضدن دولاییدرکه بیه و مؤسسه لری مدافعه ایتدیم و ایدیه حکم. فقط بونکله سوسیالیزم آرا سنده نه قدر عظیم بر مسافه وار! سوسیالیست دکلیم و اولمایه جغم. اقتصادی پره نسپلرم، اثرلرم، تدریساتم بوکا شاهد اولدینی ایچون حقمده یاکلیش بر فکر بسله یه نلرک تصحیح ذهاب ایتهلرینی آرزو ایدهرم. حکومت مؤسسات نافعده چالشانلر ایچون، صوک حملهده، بلکه ضرره و حقی منع ایدیه بیلسین؛ فقط هیچ بر زمان سندیهه حقی منعه صلاحیتدار دکلدیر.

تعطیل اشغال و سندیهلره مساعدیه اولماسنیک مملکتقرده اجنبی سرمایه داراتی قاچیره جغمی ظن ایتکده خطا دیر، بویوک برخطا دیر. سرمایه دارلر عمله لرینه ایکی منفعتک متحد اولدینی حسن ویره جک اولورلر سه، اولره قارش اوصورتله حرکت ایدرلر سه آرا لرنده هیچ بر اساس جدی منافرت حاصل اولماز. ضدیتلر اکثریا وظائف متقابله نیک آکلا شیلما سندن، حقک یاننده برده وظیفه اولدیفنیک دوشونوله مسندن نشأت ایدر.

°°

غزتهلر بوهفته اوقاف ناظری حماده باشا حضرتلرینک امور مالیه حقنده بر لایحه لرینی نشر ایتدیلر. لایحه مندرجاتنیک حالا قابل تطبیق اولوب اولمادیقنی تدقیق ایتزدن اون حماده باشا حضرتلرینه مملکتک بر احتیاج عظیم اقتصادی و مالیسنی دوشونمک کبی بزم مملکتقرده، بالخاصه نظار مزده پک نادر کوروان بر زحمت قاتلان دقلرندن دولایی بیان تشکر ایتک ایجاب ایدر.

لايهنك خلاصه سي شودر :

« وطنك محتاج اولديني اون بش يكرمي مليون ليراني بر استقراض داخلې ايله تدارك ايتمكه چاليشمالي . بونك ايچون يوزده اوچ بوجوق فائضه و اوئوز سنه ظرفنده امحا ايدينك اوزره دورت چيركه منقسم بشر ليرالقي تحويلا توك موقع تداوله وضعي ضمنتده مجلس مبعوثان طرفندن حكومته ماذونيت كامله اعطا اولونمالي ، حكومت بوتصوري « استقراض ملي عثمانى » ناميله قوه دن فعله چيقارما ليدر . استقراض اكراميه لى بر استقراض اولوب سنه ده دورت دفعه قرعه كشيده ايديله جك ؛ ر نومرو اون بيك ، اوچ نومرو بشر يوز ، سسكز نومرو ايكي يوز اليشر » اون بش نومرو يوزر ، يكرمي نومرو اليشر ، سكسان نومرو يكرمي بشر ، بيك نومرو اونز ايرا ديكرلري قيمتلىرى قازانه جقلردر .

ايكنجى اون سنه ده هر سنه ده ايكي دفعه قرعه كشيده اولونه حق ، اكراميه لر برنجينك نصفى درجه سنه ده بولنه حق . اوچنجى اون سنه ده بر دفعه قرعه چكييله جك و اكراميه لر ايكنجى ينك نصفى راده سنه ده اوله جقدر . بوتحويلاتى سورمك ايچون اهلينك حكومت حاضر هيه اولان شدت وثوق و اعتمادندن استفاده ايديله جكي كي املاك حكومت ده قارشيليق طوتوله جق اولور سه ممالك اجنبيه بورسeler نده دخى تداولى تا مين ايله مك قابل اولور مصر لى وطندا شلر مركز ، آمريقادا كى سوريه لى هم شهر بلر مركز ، هند مسلمانلرينك غيرت و همتلري ده موفقيت ك مهم بر غصرى اولاييلر ... آئينه جق مبلغك ايكي ميليونى قاداسترو عملياتك اجرا سنه صرف و تخصيص ايديله ليدر ...

املاك صائيلد قجه تمام بدلاتى استقراضك اطفاسنه حصر اولغا يوب

نصفی انجا معامله سنه ، نصف دیگرى ده حكومتك امور عمومیه و نافعہ سنه
وزیریلیدر

مالیه نظارتنده املاك صحیحہ عثمانیه نامبله بردارہ تأسیس ایدیلہ لی ،
بو دارہ املاك حكومتك تعیین و تحدیدی و خریطه لرینك اعمالی كبی
قداسترونك ایضا ایله بهجکی خدمته نظارت ایله ملی ، اراضی مزروعیه
ایشله ملی ، غیر مزروع اولان قسمی اصلاح و قابل زراعت برحاله ارجاع
ایتملی ، دولت ایچون منفعت ملاحظه اولنجه املاك و اراضی مذکوریه
صاعیلیدر .

بوتون بو تصورات شایان تقدیر . فقط مملکتیزك حال حاضر اقتصادی
داخلاً یکر می میلیون دکل حتی ایکی میلیون لیرادن عبارت بر سرمایه
درج و جعنه بیله کفایت ایتمز . حكومت حاضریه قارشى بسله نن وثوق
اعتمادده يك یاقین اولان مؤلم برماضی بی اونو تدوراماز . برده خلقمزك سرمایه
موجودی ایچون ده نافع تشبثات اقتصادی وار . بونلری حكومت
استقراضیله بلع ایله مك موافق اولورمی ؟

بوسوزلرم تصورك ردینی متضمن دكلدر ؛ یالکز شكل حاضريله موقع
تطبیقه وضعنده کی مشکلاتی افهام ایتمك ایچوندور . حماده پاشا حضر تلرینك
بولدقلری قارشیلیق لایحه نك اك جالب دقت قسیدر .

بو املاك و اراضی قید ایدیلہ لی ، بونلره بر قیمت تخمین اولونمالی ،
مستعد ترقی اولوب اولمادقلری تقدیر ایدیلدکن صوکر سنوی واردات
نخنه لری نادن عبارت اوله جنی کوسه تریلہ لی . بو استحضاراتك اجرا
اولونماسی سایه سنده درك مقررله مراجعت ایدیله بیلیر ، یوقسه شیمیدیلک
— بر مجهول مطلق قارشیبسنده بولنه جق اولان سرمایه دارلرک تکلیف

واقعہ شہدار بر نظرلہ باقیہ جقلرنده شہہ بوقدرہ ترددلری ازالہ ایتک حکومتک وظیفہ سیدر . اولا بوکا تشبث ایتلیدر .

برده اجنبی سرمایہ دارانی مداخلہ ایتدیرمک ایچون تأمیناتی اونلرک یدادارہ سنہ ویرمک ضرورت مطلقہ سی واردورہ کوسترہ جکمز تأمیناتک دہ سنوی قانض ورأس المال اولہرق بر میلیون لیرانی متجاوز مرتبای احضارہ کفایت ایتہ سی مقتضیدر . بونلر ہیسی آیری آیری تدقیق ایدیلہ جک نقطہ لردرہ فقط ہر حالہ تصورک تدقیق و مناقشہ دگری و تحملی واردر . لایحہ بی نظر دقتہ مالی ، مبعوثان و اعیانندن ، دیون عمومیہ مجلس ادارہ سی رئیسندن ، مملکتک محکماتک مسائل مالیہ ایلہ متوغل بعض ذواتیلہ ناموسسکار بانکرلرندن مرکب بر قومیسون تشکیل اولنہرق مطالبہ لرندن ، تجربہ لرندن استفادہ اولونمالی وسوکر ایشک جہت مادہ سنہ کیریشہ لیدر . او حالہ مجلس ملیہ ایلہ حکومت تصورات مالیہ بہ قارشو لاقید قالمش اولماق ایچون ایلک آدمی آتالی، بویولده بر تکلیفده بولونمالیدرل .

۲۶ مایس، ۱۳۲۵

محمد جباریہ